

וראיה לדברי רבי אליעזר שהעשיה האמורה בצפרניים היא קציצתן ולא גידולן:

שנאמר [שמואל ב יט] "ומפיבושת בן שאול ירד לקראת המלך, ולא עשה רגליו, ולא עשה שפמו".

מאי היא העשיה שברגליו ושפשמו? — העברה.

שלא קצץ ציפרני רגליו ולא גילח שפמו.

תנו רבנן: [דברים כא] "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים".

ב-ממ רבי אליעזר אומר: ובכתה את אביה — אביה ממש.

ואת אמה — אמה ממש.

רבי עקיבא אומר: אביה ואמה — זו עבודת כוכבים.

וכן הוא אומר בספר ירמיהו [פרק ב] "אומרים לעץ אבי אתה". וגו'.

ירח ימים — ירח הוא שלשים יום.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: בוכה את אביה ואמה תשעים יום.

לפי שנאמר: "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, ואחר כן — תבא אליה, ובעלתה".

ירח — הוא שלשים יום.

ימים — הם שלשים יום.

ו"אחר כן" — הם שלשים יום נוספים, כמו שלשים היום שלפניהם.

מתקיף לה רבינא: אימא כך:

ירח — שלשים, ימים — שלשים, ו"אחר כן" — כי הני, שיעור ימים נוסף כמו השיעור הקודם, שהוא כל ששים היום שלפניהם, ובסך הכל מאה ועשרים יום. ומסקינן: קשיא.

תנו רבנן: מקיימין עבדים שאינם מלין, דברי רבי ישמעאל.

רבי עקיבא אומר: אין מקיימין. שאסור לקיימן אצלו אם אינם מסכימים להימול.

אמר ליה רבי ישמעאל: הרי הוא אומר: [שמות כג] "וינפש בן אמתך", ומוכח לקמן שהכתוב הזה מדבר בעבד ערל, ומשמע שאפשר לקיים עבדים ערלים!

אמר ליה רבי עקיבא: לעולם אסור לקיימם. ובלוקח עבד בין השמשות של כניסת השבת, ולא הספיק למולו לפני שבת, הכתוב מדבר, שהוא מצווה על שביתתו.

ומוכח מתשובתו של רבי עקיבא, דבולי עלמא, מיהת, מכל מקום, "וינפש בן אמתך" — בעבד ערל כתיב.

מאי משמע שהכתוב מדבר בעבד ערל?

דתניא: "וינפש בן אמתך" — בעבד ערל הכתוב מדבר.

אתה אומר בעבד ערל, או אינו אלא בעבד מהול?

כשהוא אומר [דברים ה] "למען ינוח עבדך ואמתך, כמורך" — הרי עבד מהול כבר אמור.

הא מה אני מקיים "וינפש בן אמתך"? — בעבד ערל.

"והגר" — זה גר תושב, שקיבל עליו רק